Saila Turtiainen

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Lausunto

22.11.2017

HE 149/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen laaja-alaisen talous- ja kauppasopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Protektionismin vahvistuessa EU:n kyky neuvotella ja saattaa voimaan uusia kauppasopimuksia on korostetun tärkeää. EU:lla on käynnissä toistakymmentä neuvotteluprosessia, joiden yhteisvaikutus taloudelle olisi jo tuntuva.

EU:n ja Kanadan välinen CETA-sopimus on positiivinen signaali, joka tarjoaa vastavoimaa erityisesti Yhdysvaltojen sisäänpäin käpertymiselle. Samalla se tuo kilpailuetua EU:n yrityksille Kanadan markkinoilla.

Kokonaisuutena sopimusta voidaan pitää onnistuneena ja sen kunnianhimon tasoa tähän asti neuvotelluista vapaakauppasopimuksista parhaana. CETA tarjoaa suomalaisyrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia, purkaa kaupankäynnin esteitä ja vähentää yritysten kustannuksia ja byrokratiaa. Kauppasopimusten keskeisin hyöty on ennakoitavuuden lisääntyminen ja kansainvälisen kaupan sääntöjen vahvistaminen.

Tullien purkaminen, julkisten hankintojen ja palvelukaupan vapauttaminen lisäävät myös yritysten markkinoillepääsyä Kanadaan.

Suomen kannalta merkittäviä tullin poistoja tehdään mm. joillekin moottoriajoneuvoille ja aluksille sekä jalostetuille elintarvikkeille. Vaikka kaikkien tuotteiden nykyiset tullit eivät ole merkittävän korkeita, tullien poistaminen merkitsee yrityksille myös vähemmän paperityötä. Myös tiiviimpi tulliviranomaisten yhteistyötä ja tullausmenettelyiden virtaviivaistaminen vähentää yrityksiin kohdistuvaa byrokratiaa.

Kanada ei ole koskaan tehnyt niin laajoja myönnytyksiä julkisiin hankintoihin pääsyssä kuin CETA:ssa. Sopimus avaa uusia mahdollisuuksia esim. meriliikenteessä, ruoppauspalveluissa sekä rahoitus-, posti- ja kuriiripalveluissa. Myös työntekijöiden väliaikaisia siirtoja EU:n ja Kanadan välillä helpotetaan.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020
etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

Lisäksi sopimus vie eteenpäin EU:n ja Kanadan välisen kaupan sääntöjä (mm. teollis- ja tekijänoikeuksia). Sääntely-yhteistyön tiivistämisen toivotaan ehkäisevän uusien kaupanesteiden syntymistä.

CETA poistaa myös joitakin sääntelyyn liittyviä kaupanesteitä. Yksi suomalaisyritysten kannalta merkittävimmistä helpotuksista on päällekkäisistä testausvaatimuksista luopuminen. EU ja Kanada hyväksyvät jatkossa toisen alueella annetut vaatimustenmukaisuutta arvioivat sertifikaatit (mm. sähkö-, elektroniikka-, konealalla sekä mittauslaitteissa). Tämä tarkoittaa sitä, että EU:n vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset voivat testata EU-tuotteiden ja varmistaa, että ne vastaavat Kanadan vaatimuksia.

On tärkeää, että EU tulee panostamaan voimassa olevien vapaakauppasopimusten, ml. CETA:n tehokkaaseen toimeenpanoon. Tämä tarkoittaa yhdessä sovittujen sääntöjen soveltamisen monitorointia, mutta myös sopimuksen tuomien mahdollisuuksien avaamista yrityksille. Erityisesti pienemmät yritykset tulevat tarvitsemaan yksityiskohtaisempia ohjeita sopimuksen hyödyntämisestä.

Kestävän kehityksen kappale, ml. työntekijöiden oikeudet

EU:n ja Kanadan välinen sopimus on mahdollisuus viedä eteenpäin kansainvälisen kaupan sääntöjä, ml. kestävää kehitystä.

EU on johdonmukaisesti kehittänyt työelämäoikeuksien ja ympäristön suojeluun liittyvää sisältöä kauppasopimuksissaan. CETA:n kestävän kehityksen luku onkin tähänastisista sopimuksista kunnianhimoisin tältäkin osin. EU ja Kanada ovat myös sitoutuneet kestävän kehityksen osan uudelleen tarkasteluun (mm. määräysten tehokkaasta toimeenpanosta).

EU:ssa keskustellaan parasta aikaa keinoista tehostaa kestävän kehityksen ja erityisesti työelämäoikeuksien toimeenpanoa vapaakauppasopimuksissa. Yhdeksi vaihtoehdoksi on nostettu sanktioihin perustuva nk. USA:n mallia, johon kuitenkin liittyy useita ongelmia, ml. sen todellinen vaikuttavuus. EU:n lähestymistapa perustuu dialogiin ja yhteistyöhön, mikä on mahdollistanut huomattavasti laaja-alaisemman kestävän kehityksen huomioimisen ja edistämisen. Tämän lähestymistavan kehittämistä on edelleen jatkettava.

Toimivaltakysymykset ja EU:n kauppapoliittinen toimintakyky

EU:n kauppapoliittiseen toimintakykyyn liittyy tällä hetkellä useita huolia. Vaikka kauppapolitiikka on unionin toimivallassa, kauppasopimukset uhkaavat jäädä yksittäisten jäsenmaiden sisäpolitiikan panttivangiksi. CETA-sopimus tulee jäädä viimeiseksi kauppasopimukseksi, joka hyväksytään sekasopimuksena ja ratifioidaan kaikissa EU:n kansallisissa parlamenteissa. Tulevaisuudessa EU:n vapaakauppasopimukset

ovat tarpeen mukaan jaettava kahtia niin, että kansalliseen ja unionin toimivaltaan kuuluvat asiat eriytetään kahteen osaan.

On tärkeä myös pitää EU:n neuvottelutavoitteet, ml. työelämäoikeudet, kohtuullisena. EU on vaatimassa koko ajan enemmän muilta mailta, mutta on samalla itse käytännössä linjannut, ettei EU tule kauppasopimusten yhteydessä tekemään merkittäviä muutoksia omaan lainsäädäntöönsä. Onkin tärkeää, että EU:n sopimusprosesseja kuormiteta liikaa ja tehdä kauppasopimuksista vain välinettä edistää EU:n muita politiikkatavoitteita.

Lisätietoja:
Asiantuntija Saila Turtiainen, p. 0400 279 958, saila.turtiainen@ek.fi